

DIALECT EN HYMNE: VOORJAAR 2026

Onze werkgroep kreeg begin 2026 af te rekenen met een zware tegenvaller. Luc Vandeplas, één van onze drijvende krachten is overleden. Op woensdag 18 februari is Luc Vandeplas op 71-jarige leeftijd overleden aan een slepende ziekte. Voor Hoegaarden een groot verlies. In juli 2024 kreeg hij te horen dat hij nog maar enkele maanden te leven had, maar hij werkte ondertussen nog met succes twee 'Armistis' opvoeringen af en trad nog op 23 januari van dit jaar met de Totale Waanzin op in Attenhoven. Ik heb 'Extra Time' gekregen, zei hij. Luc, of Lucky, zoals hij in zijn jeugd genoemd werd, heeft zich voor heel wat zaken ingezet: 't Paenhuys, de Totale Waanzin, het Apostelgenootschap, Hoegaards immaterieel erfgoed, de wijngilde en zoveel meer. Zijn overlijden werd uitvoerig behandeld in de pers.

Luc was jarenlang de drijvende kracht van het jeugdhuis 't Paenhuys en omdat men op de hoogte was van zijn inzet voor het dialect moest er absoluut vanuit het jeugdhuis ook een in memoriam in het 'Oowgeds' gepubliceerd worden.

Luc werd in november van vorig jaar nog opgenomen in de Orde van Sint-Gorgonius, voor zijn verdiensten in de gemeente. We hebben nu aan Koen Costens gevraagd om mee de trekkersrol van Luc over te nemen, in onze werkgroep.

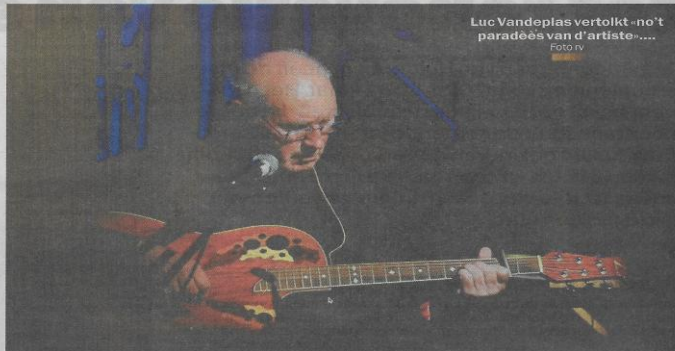
GEMEENTE ROUWT OM CULTUURICOON LUC 'LUCKY' VANDEPLAS (71)

«Als iemand naar het paradijs van de artiesten gaat, dan is hij het»

HOEGAARDEN

De gemeente Hoegaarden verliest een van haar meest markante figuren. Luc Vandeplas, de drijvende kracht achter onder meer 't Paenhuys en De Totale Waanzin, is woensdag op 71-jarige leeftijd overleden. Ondanks een slepende ziekte bleef hij tot het allerlaatste moment op het podium staan. «Hij is het kloppende hart van onze gemeente», zei burgemeester Joris Verbaeten vorig jaar nog tijdens een speciaal moment voor Luc.

Kristien Bollen

Luc Vandeplas vertolkt «no't paradèes van d'artiste»....
Foto: J. Bollen

In juli 2024 kreeg Luc de harde diagnose dat hij nog maar enkele maanden te leven had. Maar wie Luc kende, wist dat hij niet zomaar stil zou blijven zitten. Hij noemde de tijd die hem restte zijn 'Extra Times'. Die extra tijd gebruikte hij om te doen wat hij het liefste deed: cultuur brengen naar zijn geliefde Hoegaarden. Zo werkte hij nog twee succesvolle 'Armistis'-opvoeringen af en stond hij op 23 januari van dit jaar te schitteren met De Totale Waanzin in Attenhoven. Luc, in zijn jeugd liefkozend 'Lucky' genoemd, was onlosmakelijk verbonden met het Hoegaardse verenigingsleven. Zijn palmares is indrukwekkend, van het

Apostelgenootschap en de Wijngilde tot zijn levenswerk bij jongeren-centrum 't Paenhuys. Burgemeester Joris Verbaeten omschreef hem vorig jaar bij zijn opname in de Orde van Sint-Gorgonius nog als «het kloppende hart» van de gemeente. Al in 1972 stond Luc aan de wieg van wat later 't Paenhuys zou worden. Hij was er voorzitter, manuje-van-alles en bovenal de man die creativiteit en koppige doorzetting combineerde met een gezonde dosis «goesting».

Beschermervan dialect

Ook buiten het podium liet Luc zijn stem horen. Hij was een vurig voorvechter van de Hoegaardse identiteit. Hij verzette zich hevig tegen

een mogelijke fusie met Tienen, wat leidde tot het bekende strijdlid 'We wille ni bé Teujne', en streed voor de erkenning van het Hoegaards dialect als immaterieel erfgoed. Zijn inspanningen wierpen vruchten af: onlangs werden het dialect, het Hoegaardse volkslied 'Land van beuj en bieje' en de Palmprocessie officieel opgenomen in de lijst van Vlaams Immaterieel Erfgoed. «Ik aanvaard deze oorkonde in naam van iedereen die de Hoegaardse identiteit verdedigt», zei hij daarover. «Het belangrijkste is dat we dit doorgeven aan de volgende generaties.»

't Paradèes van d'artiste

Of het nu als apostel Andreas was in

de processie of met zijn mondharmonica bij De Totale Waanzin, Luc bracht overal ambiance. Een van zijn meest typerende momenten was de vertolking van 't Paradèes van d'artiste'. De tekst «als ich doe wed zén wil ich gowen, no't paradèes van d'artiste» krijgt vandaag een diepe, emotionele lading voor de vele vrienden en bewonderaars die hij achterlaat. Wie Luc een laatste groet wil brengen, is welkom op vrijdag 20 februari van 18.30 tot 19.30 uur bij hem thuis (Zavelputtenstraat 10, Hoegaarden). De uitvaartplechtigheid vindt plaats op zaterdag 21 februari om 10.30 uur in de parochiekerk Sint-Gorgonius op het Gemeenteplein.

Uit Het Laatste Nieuws

Tekst I.M. Paenhuys in het Hoegaards dialect

DIPLOM OOWGEDS EN ARMISTIS

Ondertussen werd de lessenreeks ‘Oowgeds in Billekes’ in jeugdhuis de Klup afgerond. Zeven cursisten haalden het einde en werden ook beloond met een ‘diplom’, uitgereikt door het gemeentebestuur voor een gemeenteraadszitting. Dit heeft veel losgemaakt in Hoegaarden. Nu is iedereen op de hoogte van al wat er rond het dialect gebeurt.

Na het overlijden van Luc Vandeplas, de voortrekker van het Armistis Konsàar en de rockgroep ‘de Totale Waanzin’ die in het Hoegaards dialect zingt, kwam in jeugdhuis ’t Paenhuys de werkgroep samen. Er werd unaniem beslist, ook omdat Luc het gevraagd had, door te gaan met de Armistis concerten. Ook het volledige Armistis Theatergezelschap was present. De volgende Armistis komt er op 6, 7 en 10 november. Drie dagen muziek, sketchen, films en toneel in het ‘Oowgeds’.

Niet alleen het Armistis Theater Gezelschap en de Totale Waanzin schoten in actie, maar na een maand stilte kwamen weer nieuwe ideeën om meer mensen bij het Hoegaards dialect te

betrekken. Zo was er bij de viering van '60 jaar de Klup', tijdens een 24-uur lang durende activiteitenmarathon, ook een kleine quiz in het 'Oowgeds'.

Uitreiking van de diploma's door de voltallige gemeenteraad

STRAATNAAMBORDEN

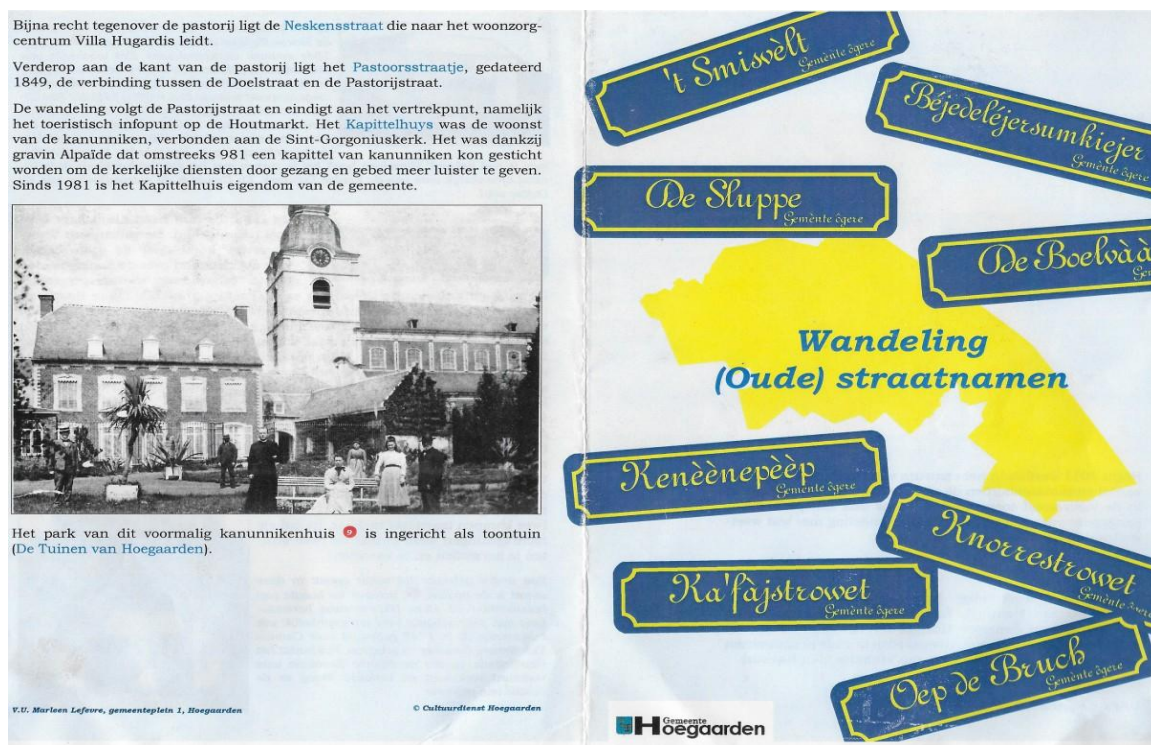
Ondertussen werd een eerste vergadering door de werkgroep georganiseerd in verband met nieuwe straatnaamborden in het Oowgeds. We hadden al Knorrestrowet = Pastorijstraat , Kafajstrowet = A. Putzeysstraat, Smisvèld = Koningin Astridstraat, Kenèènepèèp = Verlengde Tommestraat, Bééjedeléejersumkiejer = Slachthuisstraat, De Plèk = Gemeenteplein, De Boelvàar = Koning Albertlaan, Fabrikstrowet = Henri Dotremontstraat , d'Egypte = Brouwerij Loriesstraat, Den aa kèlder= Brouwerij Loriesstraat bovenste stuk, De Sluppe = Zijstraat Kouterhof richting Zavelkuilstraat, Oep de Båjk = Kruispunt Tiensestraat – Stoopkensstraat – Vroente, Oep de Brug = aan begin Vroentestraat, Neujfstrowet = Ernest Ourystraat.

Daar werd vroeger al een straatnaamwandeling voor georganiseerd en een wandelboekje uitgegeven door de gemeente. Het is de bedoeling de oude straatnaamborden te vervangen en er nog 15 nieuwe straatnamen aan toe te voegen. De bordjes komen er niet alleen in het dialect, maar er zit ook steeds een historisch verhaal aan vast.

Ziehier de nieuwe voorstellen: Koejzaaikstrowet en Pàradèsstrowet =
 wegje tussen Houtmarkt en Gemeenteplein, Èèland van den Èèlege Giejest =
 Huizenblok op Gemeenteplein, Vrujent = Vroentestraat, Vrujentwèg = Kloosterstraat,
 Bâjkstrowet = Stoopkensstraat, Kérékbowaingke = Dumontstraat,
 Beriejel = Hauthem onderaan bergje, d' Ander strowet = Valleistraat, Oepàwvelower = Klein
 Overlaar, Owàsjt = Aalst, Klààs = Kluisveldstraat, Mosselstrowet = Lange Grachtstraat,
 Stiejenbààreg = zijwegje Stationstraat, Et goowd van Évrààr = Beukenlaan

De voorstellen werden al goedgekeurd door de werkgroep, werden einde juni besproken met Hoegaards Erfgoed vzw, en gaan weldra naar het College. De uitwerking, financiering en plaatsing zal voor 2027 zijn. Er wordt voor 2027 ook gedacht aan een nieuwe wandeling rond de straatnaamborden.

Parallel hiermee wordt ook de website van de Hoegaardse Greeters aangepast, en er komt ook een luik in het Hoegaards dialect. Er zijn trouwens enkele greeters die het 'Oowgeds' perfect beheersen. Greeters zijn vrijwilligers die mensen gratis rondleiden in de gemeente.

De reeds bestaande straatnamenwandeling

KAFÀJ ÈN DIKSJONÈÈR

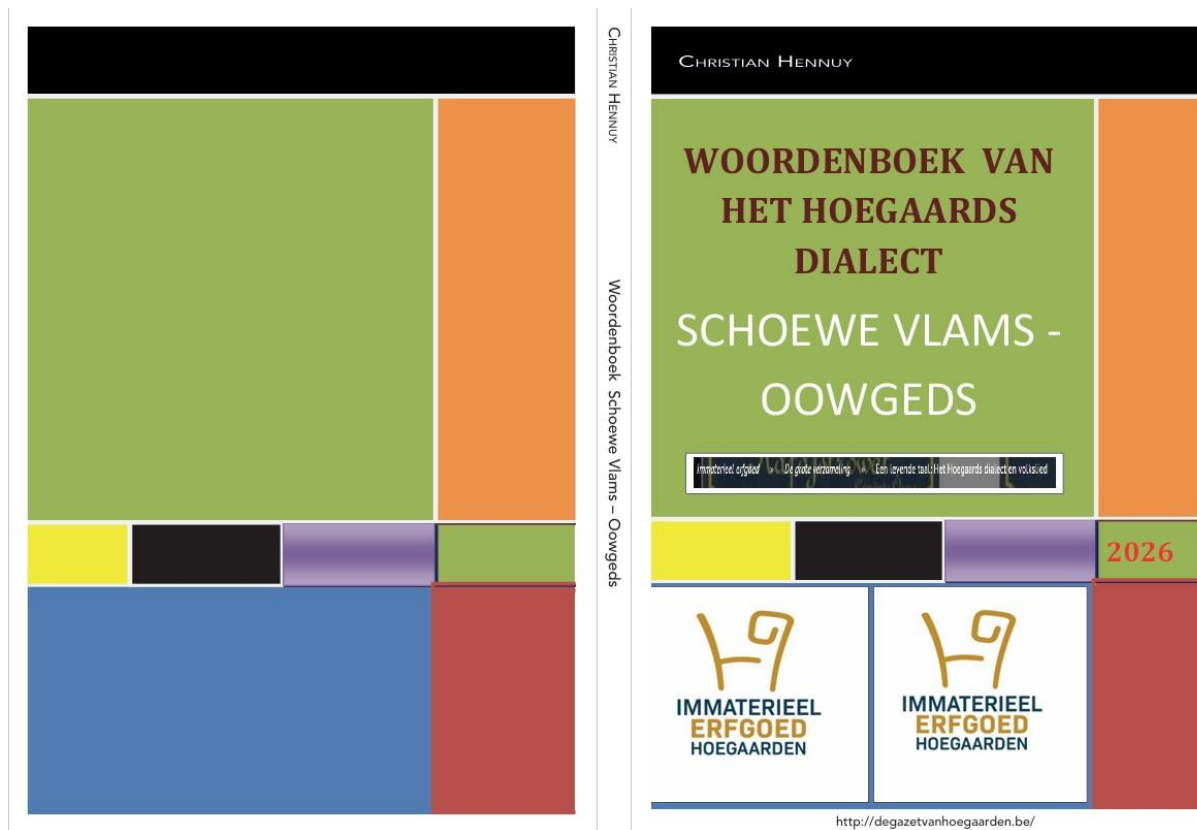
Op de gravure met de tekst en muziek van de Hoegaardse hymne 'Land van beuj èn bieje' is het wachten tot in het najaar. Het is de bedoeling dat die gravure in de Hoegaardse horecazaken komt.

De cursisten van de lessenreeks ‘Oowgeds in billekes’, kwamen ondertussen met nieuwe voorstellen. Zo werd beslist om één keer per maand een ‘Oowgeds Kafàj’ te organiseren, in jeugdhuis de Klup, de plaats waar de lessen plaats vonden. Er werd geopteerd om dit telkens

op de eerste dinsdag van de maand te doen. De eerste editie vond al plaats. Iedereen is welkom en er wordt zoveel mogelijk in het dialect gepraat of gezongen. Er wordt geprobeerd er zoveel mogelijk mensen bij te betrekken

Voor de lessen ‘Oowgeds in billekes’ had lesgever Christian Hennuy al verschillende handboeken ter beschikking van zijn hand. De ‘Praktische Grammatica van het Hoegaards dialect’, uitgegeven in 2015, en het ‘Lexicon van het Hoegaards dialect’, uitgegeven in 2020. Maar de leerlingen vroegen naar een woordenboek van het Nederlands naar het Oowgeds. Dit woordenboek is ondertussen in druk , en kan besteld worden via <https://forms.gle/Wp7kx3LDKVPGnwf7> Het boek, getiteld ‘Woordenboek van het Hoegaards dialect Schoewe Vlams – Oowgeds’, zal voorgesteld worden op 5 oktober in het Trappistenhuys in Hoegaarden. In het ‘Oowgeds’ uiteraard. Het zal ook besproken worden tijdens het ‘Oowgeds kafàj, van dinsdag 6 oktober.

TOERISTISCHE GADGETS

Weldra zullen er in het Toeristische infopunt in Hoegaarden ook gadgets te koop zijn, met dialectopschriften. Er wordt onder andere gedacht aan de slogan: **‘Tààs, tunest of toowlest, wèlle klappen Oowgeds**

DIALECTCOLUMNS

Een aantal van de dialectcolumns werden opgenomen in het nieuwe woordenboek. Ze zijn altijd te lezen op <https://degazetvanhoegaarden.be/> en verschijnen wekelijks, meestal op woensdag. Hieronder een overzicht van de columns uit de eerste jaarhelft van 2026

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-ajver-de-kakkedaw/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-taas-toowlest-of-tunest/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-moejse-pismeroeweje-en-peejaraaters/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-eejete-en-drengke-van-poewet-tot-wettel/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-negateujf-ajver-vraaleuj/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-ajver-eeeeaaj-dekart-en-valenteen/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-al-de-leste-les-oowgeds/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/luki-vandeplas-en-et-oowgeds/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-schaatse-en-keujkevlies/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-bingoo-karaooke-diploms-en-pannekoeke/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-de-diploms-oowgeds-zen-aatgedeld/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-wachte-oep-de-sportal/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-pallemzondag-komt-terowan/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-oowgeds-leejeze-en-schreeve/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-apostele-en-darmistis/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-gelle-wit-et-toch/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-oowgeds-liejere-me-de-gazet-van-oowgere/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-in-teujne-zen-ze-ter-me-pikke-stajkes-och-be-bajzig/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-ajver-roemmesoen/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-oowgeds-kafaj-ver-eujderiejen/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-mellet-leejeft/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-e-wiekend-ver-zot-te-wedde/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-iejet-en-dan-reengel/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-ne-neujven-diksioneer/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-ajver-aas-leef/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-iejet-en-benaad/>

Voor de werkgroep: Christian Hennuy en Koen Costens